

Mosaic romà de Sant Amanç

Rajadell

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Museu Comarcal de Manresa. Via de sant Ignasi 40, 08241 Manresa
Emplaçament Museu Comarcal de Manresa.

Coordenades:

Latitud: 41.72781
Longitud: 1.70611
UTM Est (X): 392387
UTM Nord (Y): 4620365

Classificació

Número de fitxa 08178 - 177
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Antic Romà
Segle IV-V
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Restaurat 2001
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Observacions protecció: BCIN Decret 474/1962
Accés Restringit
Ús actual: Cultural
Titularitat Pública
Titular: Generalitat de Catalunya. Dipòsit al Museu Comarcal de Manresa
Fitxes associades:
[Vil·la romana de Sant Amanç](#)
Autoria de la fitxa F. Xavier Menéndez. OPC 2017-21
Data de registre de la fitxa: dg., 01/07/2018 - 02:00

Descripció

Fragment de mosaic romà (opus musivum), policrom, de gran qualitat, de forma rectangular, incomplet (se'n conserva més de la meitat), que amida 4,50 x 2,13 m. Sense emblema central, el mosaic està decorat amb figures geomètriques, florístiques i faunístiques col·locades dins hexàgons definits per llaçades que s'entrecreuen. Procedent d'una habitació pavimentada amb aquest mosaic del sector nord de la vil·la romana de sant Amanç (veure fixa 136). El mosaic està format per tesselles de diferents grandàries. Destaquen les quadrades i també triangulars d'uns 8mm de costat que constitueixen els fons i les bandes del mosaic. Les tesselles de les figures amidaven uns 3 mm de costat. Aquestes figures fetes amb tesselles petites són d'alta qualitat. Destaquen un paó amb les plomes drets i un cavall estàtic. Els colors són el blanc, el negre, el vermell fosc, el granat, el blau, el marró verdós i el verd groc. La composició del mosaic és el següent: està formada per dues sanefes perimetrals, una representant fusos i l'altra més ampla amb una ona de fulles de vinya. Als dos laterals del mosaic hi ha una tercera banda, també policroma com les anteriors, que representa espirals geomètriques alternadament invertides. A la part central del camp del mosaic hi ha les representacions figurades de paons, ocells, un cavall amb muntura, vinyes i motius molt estilitzats. Totes aquestes representacions es troben inscrites als espais delimitats per la superposició de dues trames diferents de bandes enllaçades, una amb la composició de trena de tres caps i l'altra vermella amb un estès de fulles blanques (AAVV 2002: 36).

Observacions:

El mosaic va ser descobert el mes d'abril de 1996, en el decurs de les excavacions desenvolupades a la Vil·la Romana de cal Amanç (fitxa 136) per l'empresa Arqueociència scp i dirigides per Jordi Alemany Joaquina i Albert Martín Menéndez, en el marc de la construcció de l'autovia C-25. Els treballs van implicar les següents institucions: servei d'Arqueologia de la Generalitat, Ajuntament de Rajadell; Ajuntament de Manresa; Institut Català del Sòl (que va finançar els treballs a càrrec de l'1% cultural). L'empresa Gamarra i García Conservació-Restauració SL va fer els primers treballs de consolidació i neteja in situ, i després, va realitzar un calc 1/1 i un escaneig digital de la superfície. Posteriorment, el mosaic va ser arrencat -en 9 parts o panells- per tècnics del Museu d'Arqueologia de Catalunya i dipositat provisionalment al MAC. El 2001 s'adjudica la restauració del mosaic a l'empresa Gamarra i García Conservació-Restauració SL, treballs dirigits per Agustín Gamarra i Maria José García, que es realitzen al MAC. El finançament fou a càrrec de l'INCASOL. Es va dotar el mosaic d'un nou suport lleuger per permetre'n la manipulació i exposició, i desmuntable per facilitar el trasllat. Es van reinterpretar les llacunes (eren poques) gràcies a la regularitat de la composició, i es van eliminar les restes de morter del revers així com les esquerdes originals. Les llacunes es van reomplir amb tesselles originals recuperades a l'excavació. El mosaic es va reinstal·lar sobre una base de planxa de niu d'abella d'alumini i fibra de vidre emmarcada amb una estructura de acer que permetia la seva fàcil mobilitat (A AAVV 2002: 38-44 s'explica el procés de restauració). El juny de 2001 la Generalitat diposità el mosaic al Museu Comarcal de Manresa (Num. Inv. MCM 421), que fou instal·lat a l'exposició permanent (actualment, 2020, està a la reserva atès que el Museu es troba tancat per obres de reforma). Les fotos 1 i 2 han estat cedides pel Museu Comarcal de Manresa. La foto 3 és de la reproducció que hi ha a l'ajuntament de Rajadell. Es BCIN per que el Museu Comarcal de Manresa està inclòs al decret 474/1962 de protecció de museus, la qual cosa inclou el seu fons L'assentament romà, descobert el 1993, s'ubica a banda i banda (a sud i a nord) de la carretera de Rajadell a Calaf, i posteriorment, a banda i banda d'un dels ramals de l'Eix Transversal C-25

Història

La vil·la romana es devia fundar al canvi d'era i va ser abandonada al segle VI. El moment en que la vil·la va ser reestructurada i ennoblida correspon a la segona meitat del segle IV o a principis del segle V. El mosaic correspon a aquest moment. El jaciment presenta fases anteriors d'època romana i posteriors (al costat sud) d'època altmedieval. El 1027 ja apareix documentat Sant Emanz. L'existència d'una església en aquest lloc fa pensar en la reutilització d'un lloc de culte anterior. Més endavant, a Sant Amanç es formarà una sagrera, que donarà lloc al nucli més important de la parròquia de Rajadell al segle XIII.

Bibliografia

AAVV. (2002). La vil·la romana de Sant Amanç de Viladés. Rajadell (Bages). Museu Comarcal de Manresa. Ajuntament de Manresa (Textos de Jordi Piñero, Araceli Martín, Jordi Alemany, Albert Martín, Agustín Gamarra, Maria José García, Antoni Daura) PIÑERO, Jordi (1994). Noves dades sobre arqueologia romana a Rajadell: la vil·la de sant Amanç i altres jaciments. A DOVELLA 47 pp. 29-36. Manresa.

